

A v g j ø r e l s e

Avsagt: 22.8.2022

Saksnr: 11/2021

Domsutvalgets medlemmer Tomasz Edsberg
Nini Ring
Knut Kolloen

Parter: Norges Idrettsforbund
v/advokat Niels Kiær

mot

A
v/advokat Sandra Dueland

Saken gjelder: Krav om straff for overtredelse av NIFs lov kapittel 11 – uhøvisk opptreden, mv.

1. Påtalevedtak

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) har påtalt A for brudd på NIFs lov § 11-4.

Vedtak om påtale ble først fattet av Idrettsstyret 19. januar 2021 (sak 152), og lød slik:

1. **NIF v/Idrettsstyret reiser straffesak for NIFs domsutvalg mot tidligere [tillitsvalgt] i [særforbund], A, iht. NIFs lov kapittel 11.**
2. **NIFs generalsekretær får fullmakt til å påtale forholdet til NIFs domsutvalg etter at påtalebegjæringen er godkjent av presidentskapet.**

Påtalebegjæring ble deretter utarbeidet og forelagt for NIFs presidentskap. Den 8. juni 2021 fattet presidentskapet slikt vedtak (sak 3):

Med hjemmel i fullmakt gitt av Idrettsstyret i møte 18 sak 152 (2019-2021), godkjente Presidentskapet påtalen mot A, og ba generalsekretæren iverksette vedtaket.

Påtalebegjæringen ble inngitt til domsutvalget 11. juni 2021.

Under saksforberedelsen reiste A blant annet spørsmål om påtalevedtakets gyldighet. Spørsmålet ble tatt opp med partene i domsutvalgets brev 14. januar 2022. Den 20. januar 2022 fattet Idrettsstyret (sak 81 – Bekreftelse på påtale mot A) slikt vedtak:

Idrettsstyret bekrefter at Idrettsstyret (2019-2021) i sak 152 i styremøte nr. 18, den 19. januar 2021, vedtok å påtale A for brudd på NIFs straffebestemmelser, og bekrefter at Idrettsstyret opprettholder påtalen mot A som er inngitt til NIFs domsutvalg 11. juni 2021.

2. Sakens faktiske bakgrunn

2.1. Kort om A og [særforbund]

A jobber som næringssjef i [kommune]. Han har lang ledererfaring både fra det offentlige og fra privat næringsliv. Han er medlem av [idrettslag], hvor han også har hatt tillitsverv. A var [tillitsverv] i [særforbund] fra april 2017 til mai 2019.

[Særforbund] er et særforbund under NIF, som har som formål å organisere og legge til rette for organisert [idrett]aktivitet og fremme [idrett] i Norge, samt representere sine idrettsgrener internasjonalt. [Særforbund] har et sentralstyre med 11 valgte medlemmer. Styreleders tittel er president. Forbundet har videre en sentraladministrasjon med fast ansatte, ledet av en generalsekretær. Under [særforbund] sentralt er det fire seksjoner ([seksjon], [seksjon], [seksjon] og [seksjon]) med egne seksjonsstyrer mv., som har særansvar for de idrettsgrener som faller under seksjonens område.

På [særforbundets] forbundsting i april 2017 ble A valgt til [tillitsverv]. A var ikke innstilt av valgkomitéen, men ble foreslått som benkekandidat av sin klubb, [idrettslag]. A var kritisk til

kulturen i [særforbund], og han stilte til valg med et uttalt formål om å ‘rydde opp’. Han har gitt uttrykk for at han ble valgt som følge av ‘et opprør fra grasrota’.

2.2. Konflikter i [særforbund]

Det synes på det rene at det over tid – både før, under og etter As [tillitsverv]periode – har vært flere og til dels sterke konflikter mellom personer og/eller grupperinger i [idrett]miljøet. Det er opplyst om konflikter mellom tillitsvalgte, konflikter internt i [særforbundets] administrasjon, konflikter mellom ansatte i administrasjonen og medlemmer av forbundsstyret, og konflikter mellom representanter for klubbene og sentraladministrasjonen.

A var i løpet av sin [tillitsverv]periode involvert i flere konflikter. Det var uenigheter og samarbeidsproblemer mellom A og i alt tre [ansatte i særforbundet] som fungerte i perioden: B hadde stillingen da A tiltrådte. B ble sykmeldt ved årsskiftet 2017/2018 og sluttet sommeren 2018. C fungerte midlertidig i stillingen i 2018. D tiltrådte i januar 2019. A var kritisk til [ansatt i særforbundet], E, og [ansatt i særforbundet], F. I løpet av perioden ble det også i økende grad uoverensstemmelser mellom A og medlemmer av forbundsstyret han ledet. [Tillitsvalgt i særforbundet] G trakk seg fra styrevervet sommeren 2018 grunnet manglende tillit til A, og i mars 2019 erklærte åtte av styrets medlemmer mistillit.

2.3. Arbeidsmiljøproblemer i [særforbundets] administrasjon

I oktober 2017 meldte verneombudet om belastninger i arbeidsmiljøet i sentraladministrasjonen. Årsaken ble oppgitt å være problemer i samarbeidet mellom ansatte og forbundsstyret som A ledet. Forbundet engasjerte eksterne konsulenter som foretok en arbeidsmiljøundersøkelse.

I januar 2018 sa [ansatt i særforbundet] opp sin stilling og begrunnet oppsigelsen med “*trakassering og mobbing*” fra A og enkelte styremedlemmer. Det ble gjennomført ytterligere en ekstern arbeidsmiljøundersøkelse.

Funn og konklusjoner fra de to undersøkelsene er ikke nærmere belyst for domsutvalget, men det ble etter det opplyste ikke funnet brudd på arbeidsmiljøloven overfor [ansatt i særforbundet].

I andre halvdel av 2018 iverksatte NIF tilsyn med [særforbundet] som følge av opplysninger om et vedvarende utilfredsstillende arbeidsmiljø i administrasjonen. Etter krav fra NIF ble det engasjert en ekstern rådgiver som skulle fungere som 'mentor' for den politiske og administrative ledelsen i forbundet. Rådgiveren, H, avga en rapport med sine vurderinger i mars 2019. H var kritisk til As utøvelse av [tillitsverv]rollen

2.4. Varslingssaker

I 2018 saksbehandlet [særforbund]-styret et antall ‘varslingssaker’. Sakene ble formelt sluttbehandlet av styret 16. og 18. november 2018 (styresak). Fra styreprotokollen hitsettes:

Sommeren 2017 kom den første muntlige klagesaken. I oktober kom den neste, og den første skriftlige klagen ble mottatt 20.11.2017. Nesten samtidig som verneombudet kom med en

skriftlig bekymringsmelding om arbeidsmiljøet. Deretter ble det mottatt ytterligere 18 muntlige og skriftlige klager. Siste skriftlige klage ble mottatt 01.02.2018. Flere av klagesakene hadde sammenheng med arbeidsmiljøsituasjonen og var framstod kompleks og uoversiktlig. Forbundsstyret prioriterte å følge opp arbeidsmiljøsituasjonen og klagesaker rettet mot ansatte og tillitsvalgte i aktive posisjoner. (...)

Samtlige varsler/klager ble mottatt av A og/eller styremedlemmene I og J. Nesten alle ble mottatt i løpet av januar 2018, og de fleste var etter det opplyste rettet mot [ansatt i særforbundet] B og [ansatt i særforbundet] F.

Varslingssakene ble undersøkt av A, I og J, samt styremedlem G inntil han trakk seg fra [særforbund]-styret sommeren 2018.

Behandlingen av varslingssakene ble konkludert med at varslerne/klagerne ble gitt en formell unnskyldning fra forbundet ved A. [Ansatt i særforbundet] F ble gitt en irettesettelse. [Ansatt i særforbundet] B inngikk sluttavtale sommeren 2018. Sakene som gjaldt ham, ble derfor ikke fulgt opp videre.

2.5. As avgang fra [tillitsverv]vervet

Våren 2019 mistet A tillit i styret. Under et heldags seminar og styremøte 16. mars 2019 ble det gjennomført en avstemning hvor åtte av styrets medlemmer erklærte mistillit mot ham. Det ble samme dag og kveld gjennomført samtaler om fratreden, men disse førte ikke frem.

Den 28. mars 2019 vedtok styret å gjennomføre et ekstraordinært forbundsting med sikte på å velge nytt forbundsstyre. Det ekstraordinære tinget ble gjennomført 5. mai 2019. Før valget ble det debattert og votert over et forslag om mistillit mot A. Av tingprotokollen fremgår at A *“informerte (...) at han trakk seg som [tillitsverv]”*, men *“ønsket likevel at mistillitsaken mot ham skulle behandles og voteres over”*. Tinget vedtok mistillit mot A med 75 mot 67 stemmer. Det ble også avgitt 7 blanke stemmer.

Tinget valgte nytt forbundsstyre med K som ny [tillitsverv].

2.6. Etterspill

Det ekstraordinære forbundstinget synliggjorde splittelse i [særforbundet]. Det var et knapt flertall for mistillitsforslaget mot A. Det kom videre frem at et antall delegater hadde omtalt A og enkelte andre i lite flatterende vendinger i en lukket facebook-gruppe. Det ble en opphetet debatt med pressen til stede.

I tiden etter at A ble avsatt som [tillitsverv], har han vært i konflikt med [særforbund]-ledelsen og NIF. Konflikten har blant annet gitt seg utslag i flere ulike formelle prosesser og/eller forsøk på å starte slike.

I 2019 innga A politianmeldelse (mot [særforbund]), klage til Datatilsynet (mot [særforbund], NIF og H) og en forliksklage (mot [særforbund]).

Den 5. mai 2020 innga A en omfattende ‘anmeldelse’ til NIF hvor han anklaget navngitte personer, hovedsakelig tilknyttet [særforbund], for en rekke påståtte brudd på NIFs lov. Ifølge påtalebegjæringen omfattet anmeldelsen anklager om:

- **Ærekrenkende svertekampanje og skade av idrettens anseelse.**
- **Brudd på personvernforordningen (personopplysningsloven).**
- **At det ble gitt uriktige og villedende opplysninger under ekstraordinært forbundssting.**
- **Ulovlige innkallinger og styrebehandlinger.**
- **Mangelfull og uriktig protokollføring.**
- **Brudd på forbundsstyrets vedtak og lojalitetsplikt.**
- **Misbruk av tillitsverv i kontrollkomitéen.**
- **Brudd på etiske retningslinjer om trakassering, alkohol, uredelig og uhøvisk atferd, m.m.**
- **Brudd på regler om valgbarhet.**
- **Brudd på idrettens etiske reglement.**
- **Nektelse av refusjon av nødvendig utgifter tilknyttet utførelsen av verv.**

‘Anmeldelsen’ har etter det opplyste ikke ført til noen prosesser mot noen av de anmeldte.

A har, foruten de nevnte fremstøtene, fortsatt å være en synlig og aktiv person i [idrett]miljøet, herunder gjennom en rekke skriftlige uttalelser på sin egen ‘blogg’ og i sosiale medier.

I 2021 innga NIF påtale mot A for påståtte overtredelser av NIFs lov, slik det er redegjort for innledningsvis over.

3. Saksbehandlingen i domsutvalget

Påtalen ble inngitt til domsutvalget 11. juni 2021. Den 15. september 2021 fikk A oppnevnt forsvarer i medhold av NIFs lov § 11-14. A innga tilsvaret til påtalen den 5. juli og 20. oktober 2021. Foruten dette har partene inngitt til sammen 18 prosesskriv. Det ble gjennomført et saksforberedende møte 11. februar 2022.

Det ble gjennomført muntlige forhandlinger over fire dager 15. til 18. mars 2022. A møtte sammen med forsvarer, advokat Sandra Dueland. NIF møtte ved leder av juridisk avdeling Henriette Hillestad Thune og prosessfullmektig, advokat Niels Kiær. Bevisførselen under de muntlige forhandlingene fremgår av møtebok.

4. Partenes anførsler og påstander

4.1. Påtalende organ – NIF – har i det vesentlige gjort gjeldende

A har ved gjentatte anledninger opptrådt i strid med idrettens regelverk, verdigrunnlag og demokratiske spilleregler. Han har overtrådt NIFs lov § 11-4 (1) bokstav a, b, e og j.

Da A var [tillitsverv] i [særforbund], ønsket han å kvitte seg med [særforbundets] [ansatt i særforbundet], [ansatt i særforbundet] og [ansatt i særforbundet], og han skapte et anstrengt arbeidsmiljø i forbundet. A brukte saksbehandling av såkalte ‘varslingssaker’ som et middel for å fjerne ansatte.

Etter at A gikk av, har han fortsatt å agere på måter som er belastende for ansatte og tillitsvalgte i forbundet og som utgjør brudd på NIFs lov. Han har inngitt flere formelle anmeldelser og klager mot tillitsvalgte og ansatte i [særforbundet] og NIF. Siden 2019 har han fremsatt en rekke belastende uttalelser om [særforbundet] og tillitsvalgte i [særforbundet]. Det er snakk om uttalelser publisert på facebook-siden «[navn på facebook-gruppe]» og på As blogg «[navn på blogg]», som inneholder misvisende opplysninger om forhold i [særforbundet] og udokumenterte anklager mot tillitsvalgte i [særforbundet].

Uttalelsene er uredlige og uhøviske, jf. NIFs lov § 11-4 (1) bokstav b, uriktige og/eller villedende, jf. bokstav e, og skader idrettens anseelse, jf. bokstav j. Uttalelsene utgjør også overtredelser av [særforbundets] etiske retningslinjer, jf. NIFs lov § 11-4 (1) bokstav a.

A har handlet forsettlig.

A hadde et idrettspolitisk formål med handlingene og han har benyttet sin sterke posisjon i idretten til å ramme ansatte og tillitsvalgte i [særforbundet]. As lovstridige atferd har pågått over flere år, og han har ikke moderert eller beklaget atferden.

NIF har lagt ned slik **påstand**:

A dømmes til tap av rett til medlemskap og derav følgende rettigheter, herunder valgte eller oppnevnte tillitsverv i NIF og NIFs tilsluttede organisasjonsledd for 4 – fire – år, for overtredelse av NIFs lov § 11-4 (1) bokstav a, b, e og j, jf. § 11-7 (1) bokstav f.

4.2. Påtale – A – har i det vesentlige gjort gjeldende

Påtalen må avvises. Den er ikke vedtatt av kompetent organ, jf. NIFs lov § 11-12-1. Bare styret i påtalende organisasjonsledd kan reise straffesak. Påtalekompetansen kan ikke delegeres. Idrettsstyret vedtak 19.01.2021 går ut på at NIFs generalsekretær har fått fullmakt til å påtale forholdet etter at påtalebegjæringen er godkjent at presidentskapet. Dette er ikke tillatt.

A har ikke brutt [særforbundets] etiske retningslinjer. Et eventuelt brudd på [særforbundets] etiske retningslinjer vil uansett omfattes av de andre reglene i NIFs lov § 11-4.

A gikk til valg på å gjennomføre nærmere bestemte endringer i [særforbund]. Som [tillitsverv] søkte han å gjennomføre sine valgløfter. Forbundsstyret var et kollektivt beslutningsorgan hvor A hadde 1 av 11 stemmer. Alle endringer som ble vedtatt, var besluttet ved flertallsvedtak.

A har ikke handlet uredelig eller uhøvisk. Han har aldri hatt en strategi om å kvitte seg med ansatte i [særforbund]. Han har heller ikke omtalt ansatte eller tillitsvalgte i [særforbund] på en uhøvisk måte.

A har ikke gitt villedende opplysninger om forhold i [særforbund], hverken under eller etter sin [tillitsverv]periode. Varslingssakene var og er reelle. Forbundsstyret var åpne om hvordan varslingssakene ble behandlet.

As uttalelser er innenfor ytringsfrihetens grenser. Ytringsfriheten i idretten må tolkes med utgangspunkt i Grunnloven § 100. A har ikke gått utenfor grensene for hva som er akseptabelt. A har påpekt kritiske forhold, men har ikke skapt et feilaktig bilde eller fortegnnet inntrykk av arbeidet tillitsvalgte og ansatte i [særforbund] gjør.

A har ikke skadet idrettsarbeidet eller idrettens anseelse.

A har lagt ned slik **påstand**:

Prinsipalt: Saken avvises.

Subsidiært: A frifinnes.

Atter subsidiært: A anses på mildeste måte.

5. Domsutvalgets vurdering

5.1. Innledning

NIF har anklaget A for atferd, herunder særlig en rekke ytringer, som enkeltvis og i sum anføres å utgjøre overtredelser av NIFs lov § 11-4.

Saken bærer preg av at partene har svært ulike oppfatninger av hvordan man skal se på det som har skjedd.

Etter NIFs oppfatning har A *“gjennom flere år, og ved gjentatte anledninger, opptrådt i strid med idrettens regelverk, verdigrunnlag og demokratiske spilleregler”*. NIF opplyser at hele norsk idretts sentrallødd selv har valgt å inngi påtale fordi *“saken har prinsipiell betydning for norsk idrett. NIFs organisasjon er tuftet på demokrati, medlemskap, frivillighet og idrettsglede (...). Organisasjonsleddene må beskyttes mot personer som aktivt og bevisst tar i bruk udemokratiske virkemidler, og bevisst trakasserer demokratisk valgte tillitsvalgte og ansatte. Dette undergraver den lokale frivilligheten og demokratiske prosesser, og vil på sikt være ødeleggende for idrettsorganisasjonen og rekrutteringen til frivillig arbeid.”*

A har stilt seg uforstående til at hans atferd skulle være lovstridig eller på annen måte kritikkverdigg. Han har innledningsvis i sitt tilsvaret til påtalen fremhevet: *“Jeg må (...) understreke at jeg er varsler i norsk idrett! Jeg kan dokumentere forsøk om å opprette dialog og verdidebatt*

med både forbundsstyret i [særforbund], og idrettsstyret i Norges Idrettsforbund (NIF). Mine henvendelser om dialog og verdidebatt er ikke besvart.”

A går langt i å si at påtalen mot ham er ledd i en ‘heksejakt’. Han mener seg utsatt for “*en ondsinnet svertetekampanje for at forbundsstyremedlemmer og administrasjonen skal kunne dekke over egne kritikkverdige forhold for å oppnå idrettspolitisk makt.*”

Domsutvalget har basert sine vurderinger på dokumentbevisene som er fremlagt av partene og parts- og vitneforklaringer avgitt under muntlige forhandlinger over fire dager.

Påtalen omfatter både handlinger A gjorde mens han var [tillitsverv] i [særforbund] og handlinger han har gjort i tiden etter at han fratrådte [tillitsverv]. Skillet får ikke betydning for anvendelsen av NIFs lov. A har hele tiden vært medlem i [idrettslag], og alle handlinger påtalen omfatter har klar tilknytning til idretten.

Når det gjelder vurderingen av *faktiske forhold*, har domsutvalget lagt til grunn at rimelig tvil skal komme påtalte til gode, jf. NIFs lov § 11-12-3-2 (4) siste setning. Det skal altså ikke være reell og begrunnet tvil om faktiske forhold som er avgjørende for konstatering av straffskyld etter NIFs lov kapittel 11. Utvalget bemerker at det ikke kreves at hver enkelt opplysning eller hvert enkelt moment som tas med i vurderingen skal være bevist ut over enhver rimelig tvil – beviskravet gjelder for det samlede bevisresultatet.

Partene er enige om at sakens *rettslige* hovedproblemstilling er hvilke skranker NIFs lov oppstiller for akseptabel opptreden og ytringer overfor andre i en idrettslig sammenheng.

5.2. Krav om avvisning av påtalen

A har prinsipalt lagt ned påstand om at påtalen skal avvises uten realitetsbehandling. Det ble under saksforberedelsen anført flere grunnlag for avvisning. For det første at påtalen ikke kan behandles før eller isolert fra As varsling – som domsutvalget forstår som den ovenfor omtalte ‘anmeldelsen’ av 5. mai 2020. For det andre at det ikke foreligger et gyldig påtalevedtak fra kompetent organ. For det tredje at saksbehandlingen forut for at påtalen ble inngitt ikke har vært forsvarlig fordi det ikke ble foretatt tilstrekkelige undersøkelser og ikke ble gitt anledning til kontradiksjon. For det fjerde at påtalen omfatter forhold som omfattes av arbeidsmiljølovens bestemmelser og som derfor ikke kan gjøres til gjenstand for påtale etter NIFs lov.

Det er under saksforberedelsen avklart at kravet om avvisning behandles og avgjøres i avgjørelsen som avgjør hele saken.

Domsutvalget bemerker at påstanden om avvisning ble frafalt under forsvarerens avsluttende innlegg under de muntlige forhandlingene, men deretter tatt opp igjen i etterfølgende prosesskriv 22. mars 2022. Det synes uklart om samtlige anførte grunnlag for avvisning er opprettholdt. Det er anførselen om ugyldig påtalevedtak som har vært viet klart mest plass fra As side.

Utvalget finner ikke grunn til å gå nærmere inn på mulige prosessuelle spørsmål om frafall av krav eller anførsler, da utvalget uansett finner det klart at ingen av de anførte grunnlagene for avvisning kan føre frem.

Utvalget behandler først anførselen om at det ikke foreligger et gyldig påtalevedtak.

Et påtalevedtak truffet av et organ med påtalemyndighet i saken etter NIFs lov, er en prosessforutsetning som må være oppfylt for at domsutvalget kan behandle og avgjøre realiteten i saken. I saken her er det verken tvilsomt eller omtvistet at Idrettsstyret har påtalemyndighet. A har imidlertid anført at Idrettsstyret ikke har fattet et gyldig påtalevedtak i saken. Det er vist til at Idrettsstyrets vedtak av 19. januar 2021 innebærer en delegasjon av påtalekompetansen til presidentskapet eller generalsekretæren. Dette, hevdes det, er det ikke adgang til.

Domsutvalget bemerker på generelt grunnlag at det etter NIFs lov neppe kan eller bør stilles for strenge formelle krav til utformingen av et påtalevedtak. Påtale er et virkemiddel som skal være tilgjengelig for alle organisasjonsledd. Det avgjørende må være at det er godtgjort at organet som har påtalemyndighet i saken ved sitt vedtak har ment å reise sak mot den påtalte for de forhold som er omfattet av påtalebegjæringen. Ved behov veileder domsutvalget partene om eventuelle prosessuelle mangler og hvordan disse kan avhjelpest.

Domsutvalget tok opp As anførsel om Idrettsstyrets vedtak av 19. januar 2021 i brev til partene 14. januar 2022. Fra brevet hitsettes:

Utvalget tar foreløpig ikke stilling til verken hvordan Idrettsstyrets vedtak skal forstås eller om vedtaket faktisk og rettslig oppfylder prosessforutsetningene i NIFs lov. Slik saken er lagt opp, med en prinsipiell innretning og en omfattende muntlig forhandling og derav følgende ressursbruk for begge parter, er det etter utvalgets oppfatning uheldig at det kan stilles spørsmål ved påtalevedtaket. Utvalget vil derfor gi NIF anledning til å avklare om mulig tvil kan ryddes av veien, f.eks. ved at protokollen fra Idrettsstyrets møte 19. januar 2021 legges frem eller ved at Idrettsstyret fatter nytt vedtak om å opprettholde påtalen som er inngitt.

Etter dette fattet Idrettsstyret den 20. januar 2022 vedtak om å opprettholde påtalen, som gjengitt innledningsvis.

A har anført at mangler ved Idrettsstyrets påtalevedtak av 19. januar 2021 ikke kan rettes opp gjennom det senere vedtaket av 20. januar 2022. Anførselen er ikke nærmere begrunnet, og domsutvalget kan ikke se at den har noe holdbart rettslig grunnlag.

Domsutvalget legger til grunn at en manglende prosessforutsetning kan repareres under saksforberedelsen, eller helt frem til saken avgjøres, så lenge partene gis anledning til å innrette seg. En slik tilnærming følger etter domsutvalgets oppfatning av alminnelige prosessuelle prinsipper som supplerer bestemmelsene i NIFs lov.

Synspunktet er også lagt til grunn i teorien, jf. Kjenner m.fl., *Idrett og juss*, 4. utgave, Universitetsforlaget, 2012, kap. 8.2.2:

Domsinstansen må på eget initiativ prøve om den er kompetent, og om det organisasjonsledd som forfølger saken, har rett til å anmelde med krav om at sak reises (påtalekompetanse). Domsorganet bør imidlertid gi adgang til å avhjelpe feil som hindrer fremme av saken, og innrømme nødvendig utsettelse. Det skal således ikke uten videre avvise saken. En tilsvarende regel har vi for sivile saker i tvisteloven § 16-5, jf. § 11-5, og for straffesaker i straffeprosessloven § 285 annet ledd.

Det er tilstrekkelig for å hindre avvisning at prosessforutsetningene foreligger på det tidspunkt spørsmålet om avvisning tas opp til avgjørelse, forutsatt at det er en prosessforutsetning som kan avhjelpes. Om påtalebegjæringen er inngitt av et organisasjonsledd uten at vedtaket er fattet av styret, fører dette ikke til avvisning dersom mangelen blir rettet før avvisningsspørsmålet blir avgjort. (...)

Med det syn domsutvalget har på prosessreglene, finner utvalget ikke grunn til å ta stilling til om Idrettsstyrets vedtak 19. januar 2021 oppfyller kravene til et gyldig påtalevedtak eller ikke. Idrettsstyret bekreftet i sitt vedtak 20. januar 2022 at påtalen mot A opprettholdes, og etter domsutvalgets oppfatning er det i hvert fall i og med dette vedtaket klart at Idrettsstyret har vedtatt å påtale A for de forhold som er tatt opp i saken.

Domsutvalget finner det derfor klart at det foreligger et gyldig påtalevedtak i saken.

Heller ikke de andre grunnlagene for avvisning som A har anført, kan etter domsutvalgets syn føre frem.

Domsutvalget kan ikke se at NIFs behandling, eventuelt manglende behandling, av As 'anmeldelse' 5. mai 2020, har betydning for utvalgets rett og plikt til å behandle påtalen mot A. Domsutvalget forstår A dit hen at han mener det er galt at hans handlinger er påtalt mens NIF ikke har reagert mot andres påstått lovstridige handlinger. Domsutvalget, som ikke har nærmere kjennskap til substansen i As anmeldelse, konstaterer at det er fattet et gyldig påtalevedtak som retter seg mot handlinger begått av A. Påtalevedtaket danner rammen for hva domsutvalget kan og skal behandle. Påtale mot andre personer må eventuelt reises av et organ med kompetanse til dette. I den grad andres handlinger menes å ha betydning for vurderingen av As sak, har det vært full anledning til å redegjøre og argumentere for dette.

Domsutvalget kan heller ikke se at eventuell manglende saksutredning eller adgang til kontradiksjon forut for at påtalen ble inngitt, kan føre til at saken skal avvises. Idrettens ordning med påtale stiller ikke bestemte krav om utredning eller kontradiksjon før en sak reises. Domsutvalget påser gjennom sin saksforberedelse at påtaltes adgang til kontradiksjon ivaretas og at saken blir tilstrekkelig opplyst for avgjørelse. I saken her har det vært omfattende adgang til kontradiksjon, både skriftlig og muntlig, som A har benyttet seg av, og saken er grundig opplyst fra begge parter.

Heller ikke anførselen om at påtalen skal avvises for så vidt den gjelder forhold som eventuelt reguleres av arbeidsmiljølovens bestemmelser, kan føre frem. Påtalen gjelder anførsler om brudd på NIFs lov, som domsutvalget kan og skal prøve. Hvis påtalte handlinger også rammes av annet regelverk, kan de likevel gjøres til gjenstand for påtale med påstand om brudd på NIFs lov.

Etter dette tas påtalen opp til realitetsbehandling.

5.3. Skyldspørsmålet

5.3.1. Innledende avklaringer

NIF har påtalt A for atferd som påstås å utgjøre brudd på NIFs lov. Slik domsutvalget oppfatter saken etter endt saksforberedelse og gjennomførte muntlige forhandlinger, er det særlig en rekke ytringer som A har fremsatt skriftlig i ulike fora på internett som utgjør kjernen i anklagen. Fordi NIF under sakens gang har tatt opp og anklaget A for ulike andre handlinger, finner domsutvalget det riktig å gi enkelte innledende avklaringer.

5.3.1.1. Anklager om lovbrudd ved inngivelse av anmeldelser mv.

I påtalebegjæringen av 11. juni 2021 anføres blant annet at As politianmeldelse i mai 2019 (mot [særforbund], for påstått krenkelse av privatlivets fred), As klager til Datatilsynet i mai 2019 (mot [særforbund], NIF og H, for påståtte brudd på personvernforordningen), As forliksklage i august 2019 (mot [særforbund], for inndrivelse av et omtvistet økonomisk krav) og As ‘anmeldelse’ til NIF 5. mai 2020, omtalt over, er “å agere på måter som er belastende for ansatte og tillitsvalgte i forbundet og som utgjør fortsatte brudd på NIFs lov”. NIF har ikke begrunnet denne del av anklagen nærmere. De nevnte handlingene er heller ikke nærmere belyst for domsutvalget. Domsutvalget har derfor intet grunnlag for å vurdere, langt mindre konstatere, om noen av dem kan sies å utgjøre brudd på NIFs lov. Domsutvalget finner det kritikkverdig at NIF har fremsatt anklager om lovbrudd som ikke er underbygget og som verken er nærmere fulgt opp eller på en tydelig måte trukket eller frafalt under sakens gang.

5.3.1.2. Anklager om lovstridig atferd overfor ansatte i administrasjonen

NIF har også anklaget A for lovstridig atferd overfor ansatte i [særforbundets] sentraladministrasjon. Det er anført at A hadde “en strategi om å kvitte seg med navngitte ansatte”, herunder gjennom misbruk av ‘varslingsaker’. Anklagene er underbygget med uttalelser fra personer med kjennskap til situasjonen, men ut over det som gjelder As håndtering av ‘varslingsakene’, er det ikke konkretisert handlinger som kan hevdes å utgjøre brudd på NIFs lov. Et eksempel på manglende konkretisering er Es oppsigelse hvor hun anklager A for “trakassering og mobbing”, men uten at det fremgår hva A skal ha gjort. A har erkjent å ha kritisert Es arbeid, men hevder det var saklig og faglig begrunnet kritikk.

Etter bevisførselen synes det klart at A opptrådte intenst og pågående overfor ansatte i administrasjonen for å få gjennomslag for sine synspunkter og sin politiske agenda. Situasjonen med arbeidsmiljøutfordringer i [særforbundets] administrasjon fremstår imidlertid som uoversiktlig og synes for domsutvalget å ha hatt flere og mer sammensatte årsaker enn As atferd alene.

Domsutvalget vil nedenfor vurdere anklager om at A har brutt NIFs lov ved sin befatning med ‘varslingsakene’. For øvrig finner domsutvalget, slik saken er opplyst, ikke grunnlag for å slå

fast at A har begått noen brudd på NIFs lov ved sin utøvelse av [tillitsverv i perioden 2017 frem til mars 2019, da et flertall i styret erklærte mistillit mot ham.

5.3.1.3. Anklager om brudd på [særforbundets] etiske retningslinjer

I prosesskriv 16. november 2021 anførte NIF at A ved sine handlinger (også) har brutt NIFs lov § 11-4 (1) bokstav a – i tillegg til bokstavene b, e og j, som var nevnt i påtalebegjæringen.

NIFs lov § 11-4 (1) bokstav a rammer den som *“bryter NIFs eller NIFs organisasjonsledds regler eller vedtak”*. NIF anfører at A har brutt [særforbundets] etiske retningslinjer. NIF har særlig fremhevet følgende bestemmelser i retningslinjene:

1.3. Grunnleggende forventninger

- **Du er kjent med idrettens verdier og legger dem til grunn for ditt engasjement i og for idretten.**
- **Du opptrer profesjonelt og med aktsomhet, redelighet og saklighet.**
- **Du avstår fra handlinger som kan svekke tilliten til [særforbund] og [særforbundets] medlemmer.**
- **Du behandler alle du kommer i kontakt med gjennom ditt arbeid med høflighet og respekt.**
- **Som medlem i organisasjonen søker du å påvirke [særforbundets] medlemmer og samarbeidspartnere til å holde en høy etisk standard i og utenfor idretten.**
- **Det er forventet at alle som har en eller annen rolle innenfor vår organisasjon opptrer i tråd med prinsippene for «fair play».**

2. Personlig adferd

Du skal bidra til at organisasjonen har et godt miljø idrettslig og mellommenneskelig preget av frivillighet, demokrati, lojalitet og likeverd. Vår idrett skal videre fremdyrke mangfold, åpenhet og toleranse.

Det er ikke nærmere konkretisert hvilke handlinger som påstås å utgjøre brudd på retningslinjene. Domsutvalget oppfatter det slik at NIF mener de samme handlinger som er tatt opp i påtalebegjæringen, også utgjør brudd på § 11-4 (1) bokstav a.

NIF har kalt anførselen om brudd på NIFs lov § 11-4 (1) bokstav a en ‘utvidelse av påtalen’. Domsutvalget går ikke inn på eventuelle prosessuelle spørsmål knyttet til dette, da utvalget uansett ikke finner å kunne anvende § 11-4 (1) bokstav a og [særforbundets] etiske retningslinjer i saken.

Etter domsutvalgets syn er retningslinjene utformet på en måte som ikke oppfyller de minstekrav til klarhet som må stilles for at brudd skal kunne sanksjoneres med hjemmel i § 11-4 (1) bokstav a. Flere av punktene i retningslinjene, herunder de som er trukket frem av NIF i saken her, er formulert så vagt og sveipende at nær sagt enhver form for kritikkverdig eller uhensiktsmessig handling kan hevdes å utgjøre et brudd. Det ville etter domsutvalgets syn være i strid med alminnelige rettssikkerhetsprinsipper å komme til at en handling som ikke utgjør brudd på noen av bestemmelsene i § 11-4 (1) bokstavene b til j likevel kan sanksjoneres med hjemmel i bokstav a og de nevnte retningslinjene.

For handlinger som eventuelt utgjør brudd på andre bestemmelser, er det uten betydning om de også utgjør brudd på [særforbundets] etiske retningslinjer.

Med de avklaringer som er gitt over, vil domsutvalget i det følgende vurdere de konkrete anklagene mot A.

5.3.2. Behandling av ‘varslingssaker’ i [særforbund]

Som nevnt, behandlet [særforbund]-styret i 2018 en sak som gjaldt “*varselsaker fra medlemmer*”. Bakgrunnen er gjengitt i saksfremstillingen over.

I styreprotokoll fra 16. og 18. november 2018, da sakene ble sluttbehandlet, fremgår følgende “*konklusjon*”:

Basert på intervjuer med klagere og vitner i ulike saker, er helhetsinntrykket at samarbeidsklima og kommunikasjonsformen i flere aktuelle organer i forbundet, mest sannsynlig ikke var i tråd med normer for «alminnelig god etikk og oppførsel». Inntrykket er at ledende ansvarspersoner i det aktuelle tidsrommet, særlig tidsrommet rundt 2012 – 2014, unnlot å gripe inn i personkonflikter og situasjoner med uakseptabel atferd. Situasjonen har gradvis blitt bedre, og det er svært få av de mottatte klagenes som er knyttet til hendelser etter 2014, som var året etisk reglement ble vedtatt.

De fleste sakene som er etterforsket har i de fleste tilfeller ikke ført til avgjørende innrømmelser fra påklagde. Tid og sted for hendelsene er bekreftet men forløpet beskrives med ulike opplevelser. Partene står «ord-mot-ord». Mange klager har likhetstrekk og gir samlet en troverdighet som gir grunnlag for reaksjoner. I noen saker finnes også skriftlig bevis, og også gir troverdighet i saker som står «ord-mot-ord».

De fleste klagesakene er knyttet til ledende ansvarspersoner som ikke lenger er i posisjon. Disse saken anbefales blir avsluttet uten videre oppfølging. Generell anbefaling i disse sakene er at de fornærmede gis en skriftlig beklagelse fra forbundsstyret på vegne av [særforbund]. Muntlige klager får i hovedsak muntlig tilbakemelding.

Påklagde som fortsatt er i ledende ansvarsposisjoner følges opp i hver enkelt sak hvor reaksjoner mot tillitsvalgte vurderes opp mot idrettens sanksjonsreglement, og ansatte følges opp som personalsaker av fungerende generalsekretær. Pr dato er det grunnlag for reaksjoner mot kun en påklagd.

Styremedlem L hadde følgende protokolltilførsel til saken:

Såkalte varslingssaker anses å ha vært et ledd i et regissert spill som har som mål å få svekket omdømmet/troverdigheten til sentrale personer i [særforbundets] administrasjon.

Det er meget påfallende at klagerne/varslerne er personer som inntil de var med på å foreta det som mange regner som et «kupp» på forbundstinget i 2027, og som hadde tapt sine kamper i idrettsdemokratiet, eller som tilhører en vennekrets blant noen sentrale motorsykkelklubber.

Den konstruerte og regisserte prosessen er uverdigg og uetisk, og undertegnede tar sterk avstand fra det som oppfattes som et spill fra deler av Forbundsstyret.

Styrets behandling endte, som tidligere nevnt, med at 'varslerne' fikk en beklagelse fra [særforbund]. [Ansatt i særforbundet] F fikk en formell arbeidsrettslig sanksjon i form av en irettesettelse.

Anklagen mot A, for så vidt gjelder hans befatning med varslingssakene, er at han i ulike sammenhenger har misbrukt, herunder gitt uriktige eller misvisende opplysninger om omfanget av og innholdet i 'varslene', for å ramme opponenter og 'motstandere' i [særforbund].

Domsutvalget gjør først rede for sin vurdering av As involvering i [særforbundets] interne saksbehandling av de aktuelle sakene frem til og med styrevedtak 16. og 18. november 2018.

Som det fremgår over, gjelder de aller fleste 'varslene' hendelser fra før 2014. Domsutvalget finner det svært påfallende at et stort antall varsler, om stort sett gamle forhold, ble inngitt til A og hans to nærmeste meningsfeller i [særforbund]-styret i løpet av en kort periode. 18 av totalt 21 varsler ble etter det opplyste inngitt i perioden 17. januar til 1. februar 2018, og etter dette mottok ikke A eller [særforbund]-styret noen flere varsler i løpet av As [tillitsverv]periode.

A har fremhevet at 'varslene' kan knyttes til at [særforbund]-styret den 3. desember 2017 gikk ut på [særforbundets] hjemmesider med et innlegg mot "*#metoo og seksuell trakassering i idretten*". Han har vist til at budskapet i det aktuelle innlegget ble frontet av ham selv og I.

Etter domsutvalgets mening fremstår en slik årsaksforklaring som søkt. Det er ikke naturlig sammenheng mellom innlegget og 'varslene', verken i tid eller i tema. 18 varsler ble inngitt omtrent samtidig, halvannen måned etter at innlegget ble publisert. Kun ett er angitt å gjelde forhold av seksuell art. Etter bevisførselen legger domsutvalget til grunn at så godt som alle varslene omhandlet gamle og kjente konflikter mellom personer og/eller grupperinger i [idrett]miljøet. Et flertall av varslene som er konkretisert, gjelder påstander om utilbørlig språkbruk av ulike slag – utskjelling, trusler og lignende (men ikke seksualisert språkbruk).

Domsutvalget finner det usannsynlig at 18 varsler ble inngitt til A og hans to meningsfeller i løpet av to uker ved en tilfeldighet. I en av sakene har personen som er angitt som "*klager*" opplyst at han ikke har inngitt noe varsel om hendelsen, med andre ord at noen må ha inngitt 'varsel' på hans vegne uten hans kunnskap. Opplysningen underbygger inntrykket av at omstendighetene rundt 'varslingene' er påfallende. Domsutvalget har imidlertid ikke grunnlag for å si at A kan klandres for at varslene ble inngitt. Basert på bevisførselen kan domsutvalget heller ikke slå fast at kritikkverdige motiver hos A lå til grunn for behandlingen av varslene, slik blant annet styremedlemmet L ga uttrykk for. Domsutvalget kan ikke utelukke at A hadde aktverdige grunner til å sørge for at de ulike sakene ble undersøkt nærmere og til å gå inn for at de ble konkludert slik de gjorde.

Etter dette kan domsutvalget ikke se at det er bevist at A har begått noen brudd på NIFs lov ved saksbehandlingen av 'varslene' internt i [særforbund].

Domsutvalget går så over til å gjøre rede for sin oppfatning av *As etterfølgende omtale av 'varslingssakene'* og øvrige ytringer.

5.3.3. As ytringer på internett – rettslige utgangspunkter for vurderingen

Som nevnt, er det særlig ytringer som A har fremsatt skriftlig på internett som utgjør kjernen i anklagen mot ham. Det er hovedsakelig snakk om innlegg publisert på As blogg – '[navn på blogg]' – og i facebook-gruppen '[navn på facebook-gruppe]'.

Det er på det rene, og ikke omtvistet, at ytringer publisert i nevnte fora må anses fremsatt offentlig. Det er opplyst at facebook-gruppen har om lag 2 000 medlemmer, og både gruppen og bloggen er åpent tilgjengelige for allmennheten. Det synes også klart at As ulike innlegg rent faktisk når et ikke ubetydelig antall lesere.

NIF har anført at As ytringer er straffbare etter NIFs lov § 11-4 (1) bokstav b, bokstav e og/eller bokstav j.

Den relevante del av § 11-4 (1) bokstav b rammer den som *“opptrer uredelig eller uhøvisk”*. Bokstav e rammer den som *“gir uriktige eller villedende opplysninger eller forklaringer”*. Bokstav j rammer den som *“på annen måte opptrer slik at det klart kan skade idrettsarbeidet eller idrettens anseelse”*.

Domsutvalget legger til grunn at alle de tre bestemmelsene kan tenkes å ramme ytringer og at det vil avhenge av en konkret vurdering av ytringens innhold og kontekst hvilken som kan brukes. Bestemmelsene må også anses å ha delvis overlappende anvendelsesområder, slik at en ytring etter omstendighetene vil kunne utgjøre en overtredelse av flere bestemmelser.

I saken her legger domsutvalget til grunn at det er bestemmelsen i bokstav b – alternativet *“opptrer uredelig eller uhøvisk”* – eventuelt sett i sammenheng med bokstav j – som det er mest aktuelt å vurdere As ytringer opp mot.

Praksis fra idrettens domsorganer gir veiledning om anvendelsen av bokstav b – *«uredelig eller uhøvisk»* – på kritiske og negative ytringer i en idrettslig sammenheng. Både domsutvalget og appellutvalget har tidligere gitt prinsipielle uttalelser om lovforståelsen.

I saken NIFD-2010-23/24, som gjaldt påtale for *“systematisk trakassering og mobbing av medlemmer i styret og enkeltmedlemmer”* i et idrettslag, uttalte domsutvalget følgende:

Domsutvalget er derfor av den oppfatning at straffebestemmelsen som viser til uhøvisk opptreden rammer oppførsel som er egnet til negativ påvirkning av idrettslagets virksomhet og medlemmenes – særlig de tillitsvalgte – arbeid for foreningen. (...)

...og videre:

[D]et er viktig å påpeke at det frivillige arbeidet som drives i de forskjellige idrettsforeninger ikke må hemmes av opptreden som skader de grunnprinsipper som idretten bygger på og som er nedfelt i formålsbestemmelsen.

I NIFA-2012-1 uttalte appellutvalget følgende:

Appellutvalget vil mene at det skal en god del til før det er aktuelt å anse et forhold uhøvisk etter loven, og at det må gis en rommelig margin før for eksempel rene meningsytringer og lignende anses straffverdig.

Appellutvalget sluttet seg for øvrig til domsutvalgets generelle lovforståelse i ovennevnte sak NIFD-2010-23 for så vidt gjelder bruk av NIFs lov § 11-4 (1) bokstav b på *“meningsytringer fremsatt innenfor et idrettslag eller –organisasjon”*. Appellutvalget tilføyde at følgende momenter vil ha betydning ved vurderingen av om ytringer rammes som uhøvisk atferd: Hvor ladet de ord og uttrykk som benyttes er, den konkrete situasjonen ytringen finner sted i, og intensiteten og omfanget i *“angrepet”*. Appellutvalget bemerket også at sjikane og udokumenterte påstander om straffbare forhold ligger i kjernen av hva som kan anses som lovbrudd.

I NIFD-2014-3, som følger opp de ovenfor nevnte avgjørelsene, uttalte domsutvalget at:

Dersom sterke meningsytringer gjentas over tid i forskjellige fora, kan atferden etter en samlet vurdering anses straffbar etter § 11-4.

Endelig oppsummerte appellutvalget i sin avgjørelse i samme sak, NIFA-2014-6:

Som Domsutvalget peker på, må § 11-4 (1) bokstav b tolkes innskrenkende i lys av ytringsfriheten. Slik bestemmelsen er blitt forstått og anvendt i tidligere rettspraksis, gir bestemmelsen en klar anledning til å varsle og reise kritikk om kritikkverdige forhold i en idrettsklubb, uten at meningsytringene eller påstandene som fremsettes vil være «uhøvisk», jf. eksempelvis NIFA-2012-1.

I hvilken grad ytringer eller påstander er vernet av ytringsfriheten, vil imidlertid bero på en helt konkret vurdering. Hvordan ytringen eller påstanden er fremsatt og hvilken hensikt som ligger bak, er momenter som står sentralt når vernets rekkevidde skal fastlegges i det enkelte tilfelle. I idretten vil utsagn som søker å fremme idrettsarbeidet, og legger til rette for at idrettens grunnverdier ivaretas i idrettsarbeidet, som det klare utgangspunkt ha et sterkt vern, jf. også formålsbestemmelsen i NIFs lov § 1-2.

Påstander om straffbare forhold vil som det klare utgangspunkt være «uhøvisk» etter § 11-4 (1) bokstav b. Antydninger eller insinuasjoner om påståtte straffbare forhold kan også rammes av bestemmelsen, jf. NIFA-2012-1. (...)

A har anført at hans ytringer er vernet av ytringsfriheten. Domsutvalget legger til grunn at ytringsfriheten må tas i betraktning ved vurderingen av om en ytring kan møtes med sanksjoner i medhold av idrettens regelverk, slik man også må gjøre for eksempel ved vurderingen av om ytringer kan anses straffbare etter straffelovens bestemmelser. Sanksjoner etter NIFs lov er imidlertid ikke straff i rettslig forstand, og domsutvalget legger til grunn at verken Grunnloven

eller menneskerettighetene er til hinder for at det i foreningsrettslig sammenheng, herunder i idretten, gjelder strengere normer for hvilke ytringer som er tillatt enn de rammer som følger av for eksempel den vanlige straffeloven.

Det er enighet om at sakens rettslige hovedproblemstilling er hvilke skranker NIFs lov oppstiller for akseptabel opptreden og ytringer overfor andre i en idrettslig sammenheng. Til dette bemerker domsutvalget at norsk idrett i stor grad er bygget på medlemsdemokrati og frivillig innsats – herunder at enkelte bidrar med en ikke ubetydelig frivillig innsats gjennom å påta seg tillitsverv. Idretten har derfor særskilte hensyn å ta ved avveiningen av hvilke rammer det er nødvendig å legge for ytringsfrihet i idrettslig sammenheng.

Domsutvalget legger, i tråd med tidligere praksis, til grunn at det er vid adgang til å varsle og ta opp kritikkverdige forhold uten at dette anses lovstridig, jf. NIFA-2014-6. Ved ytringer som fremsetter konkrete anklager mot identifiserbare personer, legger domsutvalget likevel til grunn at det må vurderes om anklagen er forsvarlig fundert, hvor konkret og alvorlig den er, og om den fremsettes på en måte som tar adekvat hensyn til de to nevnte momentene.

For å ivareta idrettsorganisasjonens funksjonsevne, må NIFs lov tolkes og brukes slik at særlig tillitsvalgte og andre frivillige bidragsyttere får et adekvat vern mot verbale angrep som faller utenfor en viss tålegrense. Tillitsvalgte og frivillige mottar ofte begrenset økonomisk godtgjørelse for arbeidet de legger ned, og de er ikke vernet av en arbeidsgiver eller arbeidsmiljølovens regler. Dersom en i for stor grad tillater at tillitsvalgte og frivillige utsettes for belastninger som, for eksempel, utidige anklager knyttet til utøvelsen av verv, risikerer en å undergrave og svekke motivasjonen for slik frivillig innsats som idretten er avhengig av.

Fremveksten av sosiale medier som en svært effektiv plattform for bred spredning av ytringer uten redaksjonell kontroll, styrker behovet for å håndheve slike rettslige rammer som nevnt.

Domsutvalget legger til grunn at § 11-4 (1) *bokstav j* kan anvendes sammen med eller ved siden av bokstav b, men at det kreves klare og konkrete holdepunkter for at en ytring kan skade idrettsarbeidet eller idrettens anseelse for at bokstav j skal anses overtrådt.

Avslutningsvis legger domsutvalget til grunn at en ytring – ved vurderingen av om den kan og skal sanksjoneres etter NIFs lov – må tolkes for å fastlegge innholdet i den. Ved tolkningen er det avgjørende hvordan en alminnelig tilhører eller leser vil oppfatte utsagnet i den sammenheng det er fremsatt. Utsagn skal tolkes samlet og innenfor den ramme de inngår i, men det skal utvises forsiktighet med å innfortolke et meningsinnhold som ikke er uttrykkelig uttalt, med mindre dette med rimelig stor sikkerhet kan utledes av sammenheng.

Domsutvalget legger disse generelle rettslige utgangspunktene til grunn for sin vurdering av As ytringer som er tatt opp i påtalen.

5.3.4. As ytringer på internett – vurdering av de påtalte ytringene

Domsutvalget vil i det følgende redegjøre for sin vurdering av ytringer som omfattes av påtalen. NIF har tatt opp ytringer som A har fremsatt fra våren 2019, etter at han fikk [særforbund]-styret

mot seg, og frem til nylig. Noen av ytringene er fremsatt mens A fremdeles var [tillitsverv] i [særforbund], men de fleste er fremsatt etter at han gikk av fra vervet. Dette skillet har ikke vært avgjørende for domsutvalgets vurdering av skyldspørsmålet.

5.3.4.1. Omtale av behandlingen av ‘varslingsaker’ i [særforbund]

Domsutvalget har ovenfor kommet til at det ikke er grunnlag for å slå fast at A begikk noen lovbrudd ved sin involvering i [særforbundets] interne saksbehandling av ‘varslings sakene’ i 2018. Domsutvalget har derimot en annen oppfatning når det gjelder As etterfølgende omtale av det aktuelle sakskomplekset.

Ved sin vurdering legger domsutvalget til grunn at A, som følge av sin sentrale rolle i den interne saksbehandlingen i [særforbund], hadde fullgod oversikt over omfanget av saker og innholdet og substansen i sakene. A var selv mottaker av en rekke av ‘varslene’, han hadde vært med på å undersøke samtlige saker, og han tilrettela grunnlaget for forbundsstyrets behandling av sakene.

Den første gangen A uttalte seg offentlig om ‘varslings sakene’ var på [konferanse] 17. november 2018 – altså etter at sakene var ferdig undersøkt. På konferansen holdt A en presentasjon der “*Varslene*” blant annet ble fremlagt slik:

- **20. november 2017 først skriftlige varsel**
- **Me-too - totalt 20 varslinger/klager**
- **Tidsrom primært 2010 – 2014**
- **To saksbehandlere - følger NIFs anbefaling**
- **Intervjuer - kontradiksjoner - påklagde og vitner**
- **Klager blitt presentert kontradiksjonen**

Presentasjonen var etter domsutvalgets oppfatning egnet til å fremstille varslings sakene med et annet omfang og innhold enn hva A på det aktuelle tidspunktet var klar over at de hadde. På dette tidspunktet var det på det rene at et betydelig antall av ‘varslene’ manglet substans. Blant annet var flere lagt vekk fordi ‘varsleren’ ikke ønsket å gi noen skriftlig redegjørelse. Videre var det klart at ingen av sakene som ble undersøkt av [særforbund] dreide seg om forhold som kunne knyttes til #metoo-begrepet. Presentasjonen gjenspeilet ikke slike sentrale kjensgjerninger.

A har ikke klart å gi noen forklaring på fremstillingen i presentasjonen.

Den 24. mars 2019, kort etter at [særforbund]-styret erklærte mistillit mot ham, publiserte A et innlegg på [særforbundets] hjemmesider med tittelen “*Unnskyld - kjære [idrett]venner!*”. Innlegget omhandler blant annet ‘varslings sakene’:

Fjoråret var et krevende år. Vi var klar med ny visjon «[visjon]» like før «Me-too kampanjen» tente et håp om at tidligere klager ville bli gitt en bedre behandling enn det som tidligere var erfart. (...)

(...)

I fjor ble det behandlet over 20 varselsaker og bekymringsmeldinger fra tillitsvalgte og

medarbeidere. De fleste fra perioden 2012-2014, men også noen av nyere dato. Heldigvis ingen med seksuell karakter. (...) 2018 ble «et lærerikt år», og gav en ubehagelig innsikt i gamle historier. (...) Det er bare vi som var saksbehandlere som kjenner innholdet av varselsakene, og vår innsikt er taushetsbelagt. (...)

(...)

Det jeg kan fortelle om disse «historiene» er at de har ikke oppstått tilfeldig. Noen er blitt så kraftig fornærmet at de har forlatt idretten, eller byttet idrett. Det er et klart mønster, og jeg blir trist når jeg ser at de aller fleste hendelsene kunne blitt løst der og da med et «unnskyld!». I hovedsak handler sakene om mangel på «god folkeskikk». (...)

Dette innlegget var det første i en rekke publiserte uttalelser hvor A gjentatt og over tid har omtalt ‘varslingssakene’ på en måte som etter domsutvalgets syn tegnet et overdrevet og misvisende bilde av sakskomplekset. Omtalen over ga leseren inntrykk av at [særforbund]-styret under A hadde håndtert et stort omfang av saker med alvorlig innhold, herunder fra nyere tid. Bevisførselen har vist at undersøkelsene A selv hadde gjennomført, ikke på langt nær ga grunnlag for en slik fremstilling.

På dette tidspunktet hadde A verken forbundsstyret eller administrasjonen bak seg, og innlegget ble raskt fjernet fra [særforbundets] hjemmesider. Den 26. mars 2019 reagerte A ved å republisere innlegget på sin private blogg [*navn på blogg*]. Den 7. april 2019 fulgte han opp med å publisere presentasjonen fra [konferanse] 2018 – omtalt over – på bloggen. Han kommenterte: “*Mange har etterspurt disse to presentasjonen. Trykk på «bildene» og se presentasjonene i «full screen»*”. Publiseringen var med andre ord ment å spre den ovenfor omtalte, etter domsutvalgets syn misvisende, omtalen av ‘varslingssakene’.

Den 10. april 2019 publiserte A et nytt innlegg på [*navn på blogg*] med tittelen “*Klart det er ubehagelig*”. I innlegget er ‘varslingssakene’ omtalt slik:

Klart det blir ubehagelig når tidligere varslere klager på nytt. Noen varselsaker var helt tilbake fra 2010. De opplevde å ha blitt neglisjert, «tiet-i-hjel», eller å ha havnet i «unåde» på ubestemt tid. Noen av sakene minner om «personforfølgelse». Det er ubehagelig å erkjenne hvor «rettsløs» medlemmer kan bli i norsk idrett. Det var godt å ta juleferie i 2018 etter sluttbehandling og enstemmig vedtak i styret om å beklage og inngå forsoning med de tidligere varslerne (...)

Etter bevisførselen kan domsutvalget ikke se at det var noe holdbart grunnlag for uttalelsen om at “*Noen av sakene minner om “personforfølgelse” og at involverte personer var “rettsløs”*”. Uttalelsen rettet klart ubegrunnede, sterke og belastende anklager mot en relativt liten og identifiserbar krets av personer i [særforbund].

I tiden etter at han gikk av som [tillitsverv] i [særforbund], har A helt inntil nylig fortsatt å omtale ‘varslingssakene’ gjentatte ganger i offentlige fora. Det er verken mulig eller hensiktsmessig å gå gjennom alle aktuelle innlegg i detalj. Domsutvalgets samlede inntrykk, basert på bevisførselen, er at As omtale fremstår som en slags ‘kampanje’ der sakskomplekset gjentatt og konsekvent er omtalt på en måte som får det til å fremstå betydelig annerledes, mer omfattende og mer alvorlig

enn det A hadde faktisk kunnskap om at var tilfellet. En meldingsutveksling i facebook-gruppen [navn på facebook-gruppe] (trådstart 3. februar 2021) illustrerer dette:

Melding fra A:

(...) Jeg blir kontaktet fordi det er kjent at jeg arbeider for å bedre rettssikkerheten i idretten og at idrettens verdigrunnlag skal respekteres. (...) Jeg synes ikke det er greit at frivillige blir mobbet på grunn av overvekt eller utseende, at nye uerfarne tillitsvalgte blir utskjelt når de forsøker å gjøre sitt beste, at skadde utøvere ikke får hjelp til innsyn i egne forsikringsvilkår, at tillitsvalgte nyter alkohol og samtidig har ansvar for utøversikkerhet, at arrangører sletter videobevis av seksovergrep for unngå negativ oppmerksomhet, at utøvere tilbys fordeler for å vitne falskt mot andre som skal «tas», at frivillige blir «hedret» på scenen med intimt-strippeshow mens barn under 18-år må forlate lokalet, at mindreårige jenter blir skjenket fulle og seksuelt trakasseres i [sted], at tillitsvalgte her på [navn på facebook-gruppe] kjenner til flere av hendelsene, men velger «å se enn annen vei». Jeg kunne fortsatt... Det som likevel provoserer mest er at ledende tillitsvalgte «later» som det ikke skjer hos oss. Heldigvis er det de færreste av oss som blir utsatt for dette, men er svært belastende for de som rammes. Jeg ønsker tillitsvalgte som går foran og viser vei. Jeg har invitert forbundsstyret til en verdidebatt for å bidra til en tryggere og mer inkluderende idrett. Nå er det gått halvannet år, og jeg har dessverre enda ikke fått svar på min invitasjon 😞 Hva ønsker du av våre tillitsvalgte?

Melding fra M (svar til A):

Om jeg hadde opplevd det du skriver, eller blitt beskyldt for noe så alvorlig så hadde jeg ikke kontaktet en fremmed på fb, som også deler sensitiv info på en fb side!! Jeg hadde kontaktet en advokat og politi!! Og gjort det på den eneste riktige måten, i mine øyne!!! For om jeg hadde blitt utsatt for seksuelle overgrep, hjelper ikke det meg at du deler info her inne! Også er det flere sider av sånne saker! Hva andre gjør med sånne alvorlig saker, får de stå for selv! Dette er hva jeg ville gjort!!

Melding fra A (svar til M):

God refleksjon. Nå er vi inne på kjernen av [særforbundets] og NIFs utfordringer. Det faktum at noen vil dele sine erfaringer med meg, som ikke lenger har noe verv i [særforbund], viser hvor mangelfullt varslingsbehandlingen i idretten er. Dette er mennesker som er fortvilt, som ikke blir trodd, ikke blir hørt, eller ikke tørr å stå fram av ulike årsaker. Vi snakker ikke her bare om strafferettslige handlinger. Det største påkjenningen for en som er utsatt for et overgrep, er ikke å bli trodd eller at det ikke er fellede bevis. Jeg blir naturligvis preget av å bli å lytte til fornærmede i slike saker. Som betalende medlem av norsk idrett forventer jeg at våre tillitsvalgte griper tak i utfordringene, og ikke bare snakker om «null-visjon»

Melding fra N:

Trist!!Hvor mange har kontaktet deg om slike episoder siste året, og hvordan behandler du disse sakene da?

Melding fra A (svar til N):

Jeg er kjent med 5 anmeldelser av ledende personer i [særforbund]. Dette er bare på 1,5 år etter tinget i mai 2019. Ingen er behandlet forsvarlig etter det jeg kjenner til. (...) Våre har tillitsvalgte en plikt å følge opp vår verdiplattform og etiske retningslinjer uavhengig av

kjennskap og vennskap. Inntil det skjer vil idretten ikke være et trygt sted, verken for meg, deg eller våre barn 😞

Melding fra O:

det er alvorlige beskyldninger og påstander du kommer med her. Regner med at du som alle andre har reagert og politianmeldt dette? Det bør du gjøre hvis sannheten er så grov som du sier. Men skal en gå til et sånn skritt så må en også stå for dette

Melding fra A (svar til O):

Helt riktig. Merk at f.eks. "falsk forklaring" er nødvendigvis ikke strafferettslig, men er brudd på idrettens straffebestemmelser og etiske reglement.

Melding fra O (svar til A):

Hva har du gjort med dette?

Melding fra A (svar til O):

[Særforbund] er kommet i denne situasjonen fordi [særforbund] har manglet rutiner for å håndtere anmeldelser av personer i ledende posisjoner dokumenterbart tilbake til 2010. (...) Du kan også søke på [særforbund] nettsider på "varslinger" så kan du lese hvordan tidligere forbundsstyre håndterte klager mot ledende personer i 2018. Dette ble også godt informert om på [konferanse] 2018. Dagens situasjon er dessverre tilbake til hvor [særforbund] var mellom 2010-2017. Hva har du gjort som tillitsvalgt at [særforbund] skal respektere idrettens verdigrunnlag og etiske retningslinjer?

Melding fra O (svar til A):

Dette har jeg sett du har skrevet mange ganger. Men du nevner noen kjempe alvorlige ting her. Jeg har spurt deg flere ganger om du har gått til Politiet med dette? Du vil tydeligvis ikke svare på det. Da blir jeg veldig skeptisk til om du fremstiller dette riktig

Melding fra A (svar til O):

Jeg forstår ikke hva du forsøker å påpeke. Det som er strafferettslig må den fornærmede selv politianmelde. I noen tilfeller er det gjort, i andre tilfeller ikke. Overgrep og grov trakassering er ofte vanskelig å bevise, og blir henlagt av politiet. Det gir ofte en enda større belastning på den fornærmede fordi vedkommende opplever ikke å bli trodd. De fleste uønskede hendelser rammes ikke av straffeloven, men kan likevel få alvorlige konsekvenser for den fornærmede. Derfor har idretten egne straffebestemmelser og etiske retningslinjer. Det hjelper likevel lite, når de som blir påklagd er i ledende posisjoner og lar være å gi anmeldelser mot seg selv en uhildet og forsvarlig saksbehandling. Selv idrettsstyret i NIF "ser en annen vei" og sender anmeldelsene tilbake til særforbund, på tross av at NIFs lov pålegger idrettsstyret å sørge for at idrettens bestemmelser følge, jmf paragraf 4-4l. Håper dette var oppklarende? Jeg synes dette er helt uakseptabelt, og er ikke i tråd med idrettens formål eller verdier. Dessverre valgte forbundstinget at dette er praksis som skal aksepteres i [særforbund]. Nå får vi se om idrettstinget i mai er av samme oppfatning 😞

Den alminnelige leser ville, etter domsutvalgets oppfatning, forstå As uttalelser som opplysninger om at personer "i ledende posisjoner" i [særforbund] var blitt anklaget for "overgrep" og andre grove krenkelser, at 'varslinger' var blitt håndtert og lagt bort av de anklagede selv, og at det var slike forhold som ble ryddet opp i gjennom A-styrets behandling av 'varslingssakene' i 2018.

Bevisførselen viser at en slik fremstilling er sterkt misvisende, og domsutvalget er overbevist om at A har formulert seg mot bedre vitende.

Meldingsutvekslingen over viser også en annen side av As uttalelser om varslingssaker – nemlig påstander om at ‘varslinger’ om alvorlige forhold ikke behandles forsvarlig av [særforbund] etter at A gikk av som [tillitsverv] og at dette skyldes “kjennskap og vennskap” og lignende. Domsutvalget legger etter bevisførselen til grunn at A har publisert slike uttalelser gjentatte ganger over lengre tid. Nedenfor gis to eksempler som etter utvalgets syn er illustrerende.

Den 14. oktober 2019 publiserte A en lengre tekst på [navn på blogg] med tittelen “Gir vi fortsatt blaffen i idrettsdemokratiet?”. Fra innledningen hitsettes:

Kun 26 prosent av medlemmenes stemmerett var representert på forbundstinget til [særforbund]. Medlemmenes interesser og idrettsdemokrati blir neglisjert. «Kameraderiet» styrer og ukulturen er tilbake. (...)

Lenger ned i teksten er varslingssaker omtalt slik:

(...) I 2018 Fikk daværende forbundsstyre tatt et oppgjør med den gamle ukulturen og behandlet 20 tidligere varselsaker helt tilbake til 2010, og klarte å skape forsoning med alle de fornærmede. Nå er ukulturen tilbake! Det meldes om at den nye [ansatt i særforbundet], i likhet med den forrige, lar være å behandle varselsaker som rettes mot tillitsvalgte og ansatte som er medlemmer av «nettverket» deres. Heller ikke den nye [tillitsvalgt] og forbundsstyret behandler varsel som rettes mot den nye[ansatt i særforbundet]. (...)

Det andre eksempelet er fra mai 2021. Kort forut for Idrettstinget publiserte A følgende melding i [navn på facebook-gruppe]:

LEI AV UKULTUR? GJØR EN FORSKJELL – SEND EPOST!

(...)

Er du og din klubb lei av ukulturen og kameraderiet i [særforbund] og NIF? Skal vi unngå at historien gjentar med lovbrudd, trakassering, svertkampanjer av meningsmotstandere, og ti nye år varselsaker som ikke behandles? Selv har jeg mistet oversikten over antall medlemmer jeg har snakket med som har vært utsatt for uakseptable hendelser og har gitt opp å få behandlet sin sak, Hvis vi aksepterer dette kan ukulturen neste gang ramme deg, dine barn eller dine barnebarn. (...)

Innholdet i de to innleggene taler for seg selv og krever ingen tolkning fra domsutvalgets side.

Domsutvalget legger etter bevisførselen til grunn at påstandene om at ‘varslinger’ inngitt til [særforbund] etter at A gikk av ikke behandles, er uriktige. Domsutvalget kan videre ikke se at det er noe som helst grunnlag for As påstander om at behandlingen av slike saker har vært påvirket av “kjennskap og vennskap”, “kameraderi”, et “nettverk”, eller lignende. Domsutvalget

er overbevist om at A også på dette punkt har ytret seg mot bedre vitende, eller i hvert fall fremsatt sterke anklager med konkrete og alvorlige påstander som han var klar over at manglet et forsvarlig faktisk grunnlag.

Domsutvalget er kommet til at As gjentatte uriktige eller misvisende uttalelser om 'varslingssaker', både om sakskomplekset som [særforbund] behandlet i 2018 og om [særforbundets] behandling av varslinger i perioden etter at A gikk av, utgjør brudd på NIFs lov § 11-4 (1) bokstavene b og j. Det er etter domsutvalgets syn snakk om "uredelig eller uhøvisk" opptreden, og uttalelsene kan "klart (...) skade idrettsarbeidet eller idrettens anseelse".

Domsutvalget legger til grunn at det skal "en god del til" for at rene ytringer skal anses som overtredelser av NIFs lov, men mener dette er tilfelle i vår sak. De påtalte ytringene er i all hovedsak ikke meningsytringer, men konkrete og alvorlige anklager mot identifiserbare personer som fremstår som objektivt uriktige eller i hvert fall klart mangler et forsvarlig faktisk grunnlag. Slike ytringer er i liten grad vernet av ytringsfriheten. A har formulert seg sterkt og uten forbehold. Etter domsutvalgets syn, har As ytringer klart overskredet selv en rommelig margin for misforståelser, 'sleivspark', utilsiktet uheldige ordvalg, og lignende.

Domstvalget har vektlagt at det ikke er snakk om få eller enkeltstående uttalelser, men snarere en 'kampanje' der ugrunnede anklager er fremsatt og gjentatt over tid. A har opptrådt konsekvent og har parert kritiske spørsmål eller motytringer med gjentakelser av uriktige påstander.

Selv om A ved flere anledninger har uttalt at hans agenda med de ulike innleggene har vært å reise en «verdidebatt» og lignende, er uttalelsene omtalt over etter domsutvalgets syn ikke slike «som søker å fremme idrettsarbeidet, og legger til rette for at idrettens grunnverdier ivaretas», og som nyter vern på grunn av dette. Tvert imot – As ytringer, sett hen til deres innhold og omfang og As aktive bruk av sosiale medier, er atferd som det er nødvendig å slå ned på for å verne idrettsorganisasjonens funksjonsevne.

Uttalelsene er fremsatt offentlig i fora som er egnet til å nå et stort antall personer, og det er etter domsutvalgets syn klare holdepunkter for at de kan skade idrettsarbeidet eller idrettens anseelse. Blant annet er uttalelsene egnet til å gi et misvisende inntrykk av at det norske [idrett]miljøet er overbelastet med overgrep og lignende krenkelser. De er også klart egnet til å skape personlig belastning som gjør at personer avstår fra å påta seg tillitsverv og nødvendig, frivillig innsats som idretten er avhengig av.

Domsutvalget er ikke i tvil om at A handlet forsettlig ved at han uttalte seg mot bedre vitende idet han i det minste var fullt klar over at han manglet forsvarlig grunnlag for sine påstander.

5.3.4.2. Anklager mot [særforbund]-ledelsen fremsatt 8. juli 2019

Den 8. juli 2019 publiserte A en lengre tekst på [navn på blogg] med tittelen "Arbeidstilsynet 'føres bak lyset' og varselsaker treneres". Teksten innledes slik:

Mye tyder på at Arbeidstilsynet er «ført bak lyset» og at [særforbund] fortsetter tidligere praksis med å trenere varselsaker. Det arbeides ikke med de

reelle utfordringene. Verdidebatten som mange av oss venter på, kommer ikke. Åpenhet unngås med taushet. «Kameraderiet» mellom sentrale tillitsvalgte og administrativ ledelse er forsterket med nye «medlemmer». Omdømme til våre idretter svekkes og vårt forbund mister ytterligere troverdighet.

Bakgrunnen for innlegget er at A utilsiktet fikk tilgang til korrespondanse mellom [særforbund] og Arbeidstilsynet. Av innlegget fremgår at bakgrunnen for As påstand om at Arbeidstilsynet var "ført bak lyset", var at [særforbund] hadde gitt tilsynet innsyn i rapporten fra den eksterne arbeidsmiljøundersøkelsen utført høsten 2017. Denne inneholdt kritikk av A som A var uenig i.

Etter domsutvalgets syn, inneholder As tekst en slags analyse av forhold i [særforbund] som for en stor del holder seg innenfor grensene for lovlig, om enn unyansert og usaklig, kritikk. Teksten inneholder imidlertid også slike uttalelser om behandling av 'varsler' som utvalget ovenfor har funnet lovstridige. I tillegg inneholder den altså en anklage om at [særforbundets] ledelse førte Arbeidstilsynet bak lyset. Utvalget legger til grunn at den alminnelige leser ville forstå dette som at forbundsledelsen ga uriktige eller misvisende opplysninger til tilsynet. Utvalget legger etter bevisførselen til grunn at anklagen er ufundert.

Domsutvalget er, på samme måte som for uttalelsene om 'varslingssaker', kommet til at anklagen om at [særforbund]-ledelsen førte Arbeidstilsynet bak lyset, utgjør brudd på NIFs lov § 11-4 (1) bokstavene b og j. Det er etter utvalgets syn snakk om "uredelig eller uhøvisk" opptreden, og uttalelsene kan "klart (...) skade idrettsarbeidet eller idrettens anseelse".

Også i dette tilfellet er det snakk om en anklage om lovstridig atferd som klart mangler et forsvarlig grunnlag. Det er snakk om et enkeltstående tilfelle for så vidt gjelder denne spesifikke anklagen. Uttalelsen må imidlertid ses i sammenheng med As øvrige anklager rettet mot ledelsen i [særforbund]. Anklagen fremstår som en del av As 'kampanje' mot 'motstandere' i [særforbund].

Uttalelsene er fremsatt offentlig i et forum som er egnet til å nå et stort antall personer, og det er også i dette tilfellet klare holdepunkter for at uttalelsene kan skade idrettsarbeidet eller idrettens anseelse. En beskyldning om at forbundsledelsen hadde forledet Arbeidstilsynet, var klart egnet til å gi miljøet et ufundert negativt inntrykk av både ledelsen og arbeidsmiljøsituasjonen i [særforbund]. Slike anklager er også klart egnet til å påvirke tillitsvalgte til å avstå fra å påta seg verv og gjøre frivillig innsats som idretten er avhengig av.

Domsutvalget er ikke i tvil om at A handlet forsettlig ved at han uttalte seg mot bedre vitende idet han var klar over at han manglet forsvarlig grunnlag for sine påstander.

5.3.4.3 Anklager mot K fremsatt 5. mars 2021

Den 5. mars 2021 publiserte A et innlegg i [navn på facebook-gruppe] angående utsettelse av [særforbundets] forbundsting grunnet Covid-19-pandemien. Hovedinnlegget hadde følgende innhold:

Forbundsstyret var raskt ute og utsatte forbundstinget 2021 på ubestemt tid. Dette er et soleklart brudd på [særforbundets] lov § 15: «[Særforbundets] høyeste myndighet er

forbundstinget som avholdes hvert fjerde år INNEN utgangen av APRIL måned». Det er ikke definert noe unntak, men nasjonale bestemmelser vil naturligvis være overstyrende. Det er derfor interessant å se at NIF selv ikke har utsatt idrettstinget 28.-30. mai 2021, men idrettsstyret tar naturligvis forbehold om de til enhver tid gjeldende nasjonale smittevernbestemmelsene. Også Norges Fotballforbund gjennomfører sitt forbundssting 14. mars. Deres forbundsting blir heldigitalt. Interessant å se hvordan NFF har lagt opp sin gjennomføring.

I en kommentartråd under innlegget, publiserte A så følgende kommentarer:

Kan utsettelsen være politisk motivert? I så fall hvilke fordeler og ulemper har en utsettelse for forbundsstyret?

...og videre:

(...) Kan det også være at [tillitsvalgt i særforbundet] har behov for styrehonoraret på kr 200.000? [Tillitsvalgt i særforbundet] mistet jobben i 2017 og begynte på BI-studier. Da var hun bekymret for studielånet. Hun er fortsatt uten jobb og har fortsatt på masterstudier. Da er det naturligvis beleilig med styrehonorat et ekstra halvår.

Etter at en annen publiserte en kommentar som imøtegikk As anklage, svarte A slik:

(...) Når forbundsstyret gjør et enstemmig vedtak som er i strid med en av de mest entydige bestemmelsene i [særforbundets] lov, må det åpenbart være sterke personlige motiver bak handlingen. Da må også forbundsstyret forvente at handlingen blir debattert av medlemmene. Merk deg at det er ikke kommet noe info om veien videre. [Tillitsvalgt i særforbundet] er den eneste som mottar honorar. Når hun samtidig lever på studielån er det åpenbart at et honorar på størrelse med en minstepensjon vil bli tillagt vekt. Hvor mye vet vi naturligvis ikke, men en betydning har det 😊

As uttalelser er formulert som spørsmål og logiske slutninger, men må etter domsutvalgets syn klart forstås som anklager om at K, As etterfølger i [tillitsverv] i [særforbund], hadde handlet lovstridig motivert av hensyn til egen økonomisk vinning.

Anklagen fremstår som grunnløs, og A har ikke klart å gi noen fornuftig forklaring på hvorfor han fremsatte den. I sin forklaring for domsutvalget, stilte han seg først uforstående til at det var noe kritikkverdig med uttalelsene. Etter å ha hørt Ks forklaring, beklaget han.

Domsutvalget kan ikke se det på annen måte enn at A ved uttalelsene bevisst prøvde å ramme K som politisk motstander. Det kan etter domsutvalgets syn utelukkes at det dreide seg om et uheldig ordvalg eller lignende. Også denne spesifikke anklagen mot K må etter utvalgets syn ses i sammenheng med As øvrige uttalelser rettet mot forbundsledelsen i [særforbund]. Uttalelsene fremstår som en del av As 'kampanje' mot politiske motstandere.

Uttalelsene utgjør, av samme grunner som det er redegjort for over, uredelig eller uhøvisk atferd som klart kan skade idrettsarbeidet eller idrettens anseelse.

At A angivelig, ikke forstod at uttalelsene var belastende for K da han fremsatte dem, ser utvalget bort fra. Domsutvalget er ikke i tvil om at A handlet forsettlig og med hensikt om å ramme K, og domsutvalget finner derfor at A også ved disse uttalelsene har brutt NIFs lov § 11-4 (1) bokstav b og j.

5.3.4.4. Andre uttalelser tatt opp i påtalen

Domsutvalget har ovenfor foretatt en samlet vurdering av alle uttalelser som dreier seg om 'varslingssaker' i [særforbund], samt av uttalelser med anklager mot [særforbund]-ledelsen 8. juli 2019 og 5. mars 2021. NIF har under påtalen også tatt opp uttalelser om andre temaer.

Domsutvalget har blant annet fått dokumentert at A har fremsatt flere sterkt kritiske uttalelser om [særforbund]-ledelsens handlinger i relasjon til Stiftelsen Setesdal Folkehøgskule (SSF), herunder påstander om at [særforbundets] interesser ikke ivaretas og at dette kan skyldes "*kameraderi*" mellom involverte personer.

Domsutvalget bemerker at "*kameraderi*" er et klart negativt ladet begrep, men utvalget legger til grunn at det beror på konkrete tolkninger om bruk av begrepet i ulike sammenhenger kan anses å være i strid med NIFs lov eller ikke. I saken her har faktiske forhold om [særforbundets] forhold til SSF, og relevante saker [særforbund] har behandlet, i svært liten grad blitt opplyst for domsutvalget. Domsutvalget har derfor ikke grunnlag for å vurdere om As ytringer har om [særforbundets] handlinger overfor stiftelsen har vært forsvarlig funderte, eller om de eventuelt overskrider marginen for unyansert eller usaklig kritikk som ikke er lovstridig. Domsutvalget kan derfor ikke legge til grunn at As uttalelser om temaer knyttet til SSF er straffbare.

Domsutvalget kan ikke se at det er dokumentert andre uttalelser som det er grunn til å vurdere nærmere i saken.

5.3.5. Oppsummering av domsutvalgets vurdering av skyldspørsmålet

Domsutvalget finner ikke at A har overtrådt NIFs lov ved inngivelse av politianmeldelse i mai 2019, klager til Datatilsynet i mai 2019, forliksklage i august 2019 eller 'anmeldelse' til NIF 5. mai 2020.

Domsutvalget finner ikke at A har overtrådt NIFs lov ved handlinger overfor ansatte i [særforbundets] administrasjon mens han var [tillitsverv].

Domsutvalget finner ikke at A har overtrådt NIFs lov ved sin involvering i saksbehandlingen av 'varslingssakene' i [særforbund] i 2018.

Domsutvalget finner ikke at A har overtrådt NIFs lov ved uttalelser om forhold knyttet til Stiftelsen Setesdal Folkehøgskule.

Domsutvalget har kommet til at A er skyldig i overtredelser av NIFs lov § 11-4 (1) bokstav b – alternativet "*opptrer uredelig eller uhøvisk*" – og bokstav j. Grunnlaget for fellelsen er:

- Gjentatte uttalelser fra mars 2019 til nylig med uriktig og misvisende omtale av 'varslingssakene' som ble behandlet av [særforbund] i 2018.
- Gjentatte uttalelser fra juli 2019 til nylig med ufunderte anklager om lovstridig behandling av 'varsler' i [særforbund] etter at A gikk av som [tillitsverv].
- Uttalelser 8. juli 2019 med ufunderte anklager om at [særforbundets] ledelse hadde forledet Arbeidstilsynet.
- Uttalelser 5. mars 2021 med ufunderte anklager om at daværende [tillitsvalgt i særforbundet] K hadde opptrådt lovstridig for å motta økonomisk vinning.

Utvalget har i samtlige tilfeller lagt til grunn at A handlet forsettlig.

5.4. Reaksjonsfastsettelsen

Domsutvalget skal fastsette en sanksjon for lovstridige ytringer, hovedsakelig i form av gjentatte ugrunnede anklager mot personer i [særforbund], fremsatt i perioden mars 2019 til nylig. Handlingene utgjør forsettlige overtredelser av NIFs lov § 11-4 (1) bokstav b – «*uredelig eller uhøvisk*» opptreden – og bokstav j – atferd som «*klart kan skade idrettsarbeidet eller idrettens anseelse*».

Reaksjonsfastsettelsen skal stå i et rimelig og rettferdig forhold til de overtredelsene domsutvalget har funnet A skyldig i.

I tidligere praksis fra idrettens domsorganer synes sanksjoner for uhøvisk atferd i form av ytringer oftest å ha vært begrenset til irettesettelse, altså den mildeste formen for sanksjon etter NIFs lov § 11-7. Domsutvalget har imidlertid i liten grad funnet veiledning i nevnte praksis. Tilfellene som er avgjort i aktuelle avgjørelser er ikke sammenlignbare med saken her, og reaksjonsfastsettelsen synes å være konkret begrunnet.

Handlingene A domfelles for, er etter domsutvalgets syn alvorlige overtredelser av NIFs lov. As uttalelser utgjør samlet sett en omfattende, langvarig og intens pågang med ugrunnede anklager mot identifiserbare personer, herunder tillitsvalgte. Det er snakk om en sterkt klanderverdig, grensende mot infam, atferd, hvor A har fremsatt og gjentatt ulike anklager og beskyldninger om etisk og moralsk svikt og regel- og lovbrudd. A har brukt sterke formuleringer, og han har ikke tatt noen form for forbehold.

A har aktivt brukt sosiale medier som ytringskanal, vitende om at hans uttalelser på denne måten har fått bred spredning.

Handlingene A felles for, har pågått over lang tid – fra mars 2019, da A fikk mistillit mot seg i [særforbund]-styret, og frem til nylig.

Domsutvalget legger etter bevisførselen til grunn at handlingene har utgjort en betydelig belastning for dem som ble utsatt for dem.

A har handlet forsettlig, og domsutvalget finner det også bevist at han har fremsatt uttalelsene som ledd i en målrettet kampanje med hensikt å ramme politiske motstandere i [særforbund]. Det

er straffeskjerpende at A ved sine uttalelser har søkt å fremme egne interesser gjennom å skade andre aktørers troverdighet.

Som [tillitsverv] i [særforbund], hadde A [idrett] øverste tillitsverv. Langt de fleste av handlingene A felles for, er begått etter at han fratrådte vervet. Domsutvalget er likevel av den oppfatning at enkelte særlig høytstående verv innebærer et særskilt ansvar som også, i hvert fall i noen grad, gjelder etter fratredelse. En tidligere [tillitsverv] kan ved sine uttalelser øve langt større innflytelse – og skade – enn for eksempel et menig medlem av et idrettslag. I As tilfelle har domsutvalget også lagt til grunn at hans uttalelser hadde et idrettspolitisk formål. Domsutvalget vektlegger dette i skjerpende retning.

Domsutvalget bemerker at verken [særforbundets] ledelse eller NIF, som overordnet organisasjonsledd til [særforbund], synes å ha forsøkt konkret imøtegåelse, veiledning, tilrettevisning eller lignende tiltak rettet mot A for å få ham til å moderere sine uttalelser før påtale ble reist. Dette er ikke formildende ved reaksjonsfastsettelsen, men kunne kanskje hatt effekt og burde vært forsøkt. Det er et grunnleggende prinsipp at ytringer – også lovstridige ytringer – primært bør møtes med motytringer, korrigerende opplysninger, mv., før sanksjoner vurderes.

Domsutvalget legger til grunn at så vel allmennpreventive som individualpreventive hensyn tilsier en streng reaksjon.

Som nevnt, mener domsutvalget at NIFs lov må brukes på en måte som gir særlig tillitsvalgte og andre frivillige bidragsyttere et adekvat vern mot angrep – også verbale angrep – som faller utenfor en viss tålegrense. Idrettsorganisasjonens funksjonsevne er avhengig av frivillig innsats, og det er viktig å slå ned på bruk av rettstridige virkemidler – herunder ytringer – som er egnet til å undergrave frivillighet og deltakelse i idrettsdemokratiet. Senere års erfaringer har tydelig synliggjort hvilket betydelig skadepotensiale som ligger i å la grunnløse anklager og andre usannheter fremsettes og gjentas uten at samfunnets institusjoner håndhever nødvendige rammer. Bruk av sosiale medier er egnet til å øke lovstridige ytringers skadeevne. Det er et klart behov for å tydeliggjøre at alminnelige demokratiske spilleregler gjelder også i slike fora og at klare brudd kan få konsekvenser.

De allmennpreventive hensyn som er nevnt, krever at reaksjonsfastsettelsen gir et tydelig signal om at den type handlinger som A har gjort seg skyldig i, ikke kan godtas i idretten.

Domsutvalget viser videre til at A ikke synes å ha tatt inn over seg at hans atferd har vært uakseptabel og i strid med idrettens lovverk. Hans manglende forståelse av dette innebærer at også individualpreventive hensyn taler for en følbare reaksjon.

NIFs lov § 11-7 slår fast hvilke sanksjoner domsutvalget kan ilegge.

Domsutvalget har vurdert om A skal idømmes eksklusjon, altså tap av retten til medlemskap og derav følgende rettigheter, og derved all kontakt med idretten, slik NIF har nedlagt påstand om. Eksklusjon er en svært inngripende sanksjon. I As tilfelle legger domsutvalget til grunn at tap av retten til å være medlem i en klubb blant annet vil forhindre ham fra å [utøve idrett]. Sett hen til

at veiledning eller andre tiltak for å få A til å endre atferd ikke ble forsøkt før påtale ble reist, er utvalget kommet til at eksklusjon ikke er påkrevd nå. Det er å håpe at saken her vil føre til at A vil endre sin atferd fremover.

Tap av rett til å delta i konkurranser og organisert trening synes ikke relevant i As tilfelle.

Domsutvalget har kommet til at A skal idømmes tap av retten til å ha valgte eller oppnevnte tillitsverv, jf. NIFs lov § 11-7 (1) bokstav d, slik at han for en periode utelukkes fra muligheten til å oppnå posisjoner på den idrettspolitiske arenaen. Sett hen til alvorligheten i As handlinger, og at sanksjonen begrenses til dette rettighetstapet, er domsutvalget kommet til at rettighetstapet skal omfatte alle organisasjonsledd i NIF, jf. § 11-7 (2), og at det må ilegges for en lengre periode. Etter en samlet vurdering anses seks år som passende.

Avgjørelsen er enstemmig.

Slutning:

A dømmes for overtredelse av NIFs lov § 11-4 (1) bokstav b – alternativet «opptrer uredelig eller uhøvisk» – og bokstav j, til tap av rett til å ha valgte eller oppnevnte tillitsverv i alle organisasjonsledd i NIF for en periode på 6 – seks – år, jf. NIFs lov § 11-7 (1) bokstav d, § 11-7 (2) og § 11-15.

Tomasz Edsberg

Nini Ring

Knut Kolloen